प्रतिश्रयं प्रेक्ष्यानंतरंस्वाश्रमं प्रविगाह्य तमपिशून्यं वीक्ष्य ततः सीतायाः कांश्विद्विहारदेशाननुसृत्य तेषु तां विचिंत्य तानपि शून्यान्निरीक्ष्य एतत्क्रिडाविशेषस्थानं तत्रत्य क्रीडाविशेषंच स्मृत्वा त्दृष्टरोमाशोकेनव्यथितश्वबभूव ॥ २० ॥ इतिरामाभि० वा० आर० अष्टपंचाशःसर्गः ॥ ५८ ॥ ॥छ॥ अथ विस्तरेण मार्गमध्यक्त तां कथामाह ॥ अथेति ॥ उपावृत्तं सीतावचनात्स्वसमीपंप्राप्तं अंतरा मध्येमार्गे ॥ १॥ यदा यस्मात्तव विश्वासात्सा वने मया स्वेन विरहिताकृताऽतस्तामपास्य किमर्थं त्वमागतः ॥ २ ॥ महत्पापं सीताहरणादिरूपं शंकमानं यन्मेमनोव्यथितमासीन्मारीचवधकाले मच्छब्दसदृशशब्दस्य तेनकरणात्तन्मैथिलींत्यज्याभ्यागतंत्वां दृष्ट्वैव सत्य

स्वमाश्रमंसप्रविगात्यवीरोविहारदेशाननुसृत्यकांश्वित् ॥ एतत्तदित्येवनिवासभूमौप्रहृष्टरोमाव्यथितोबभूव ॥ २० ॥ इत्यार्षेश्रीम० वा० आदि० आर० अष्टपंचाशःसर्गः ॥ ५८ ॥ ॥छ॥ अथाश्रमादुपावृत्तमंतरारघुनंदनः ॥ परिपप्रच्छसौमित्रिंरामोदुःखादिदंवचः ॥ १ ॥ तमुवाचकिमर्थंत्वमागतोऽपास्यमैथिलीं ॥ यदासातवविश्वासाद्वनेविरहितामया ॥ २ ॥ दृष्ट्वैवाभ्यागतंत्वांमेमैथिलींत्यज्यलक्ष्मण ॥ शंकमानंमहत्पापंयत्सत्यंव्यथितंमनः ॥ ३ ॥ स्फुरतेनयनंसव्यंबाहुश्चहृदयंचमे ॥ दृष्ट्वालक्ष्मणदूरेत्वांसीताविरहितंपथि ॥४॥ एवमुक्तस्तुसौमित्रिर्लक्ष्मणःशुभलक्ष्मणः ॥ भूयोदुःखसमाविष्टोदुःखितंराममब्रवीत् ॥५॥ नस्वयंकामकारेणतांत्यक्त्वाहमिहागतः ॥ प्रचोदितस्तयैवोग्रैस्त्वत्सकाशमिहागतः ॥६॥ आर्येणेवपराक्रुष्टंलक्ष्मणेतिसुविस्वरं ॥ परित्राहीतियद्वाक्यंमैथिल्यास्तच्छ्रुतिंगतं ॥७॥ सातमार्तस्वरंश्रुत्वातवस्नेहेनमैथिली ॥ गच्छगच्छेतिमामाश्रुरुदंतीभयविक्लवा ॥८॥ मिति जाने ॥ एकलत्वेन सर्वस्य संभावयितुं शक्यत्वादितिभावः ॥ ३ ॥ यस्य सत्यत्वसंभावनायां शरीरनिमित्तानि तत्कालानुभूयमानान्याह ॥ स्फुरतेइति ॥ स्फुरति सव्यं वामं बाहुरपि वामएव॥ हृदयंच वाममभागएव ॥ ४ ॥ पूर्वं सीतावचनाद्दुःखितः अकृत्यंकृतमिति रामवचनाद्भूयोदुःखितः ॥ ५ ॥ कामकारेण स्वेच्छया प्रचोदितः उग्रैर्दुःश्रवैर्वचोभिरितिशेषः ॥ ६॥ लक्ष्मणेति सुतरांविस्वरं परित्राहीतिच आर्येणेव त्वयेव यत्परिक्रुष्टं तन्मैथिल्याः श्रुतिंगतं ॥ ७ ॥ ८ ॥